

САХАЛЫЫ САНААЛАРА ИСТИҢ ААБААЧЧЫЛАРЫГАР АНАНАР

Зоя Тумусова, Маайа Власьева.

Атырдьах ыйын 15 күнүгэр Чурапчы улуунун киин библиотекатыгар саха Далбар Хотуна Зоя Егоровна Тумусова-Самайа "Олох - танара бэлэрэ" кинигэтин сүрөхтөннүтэ буолла. Бу кинигэ автор Саха араадыгатын редактора, суруналыыс Маайа Власьеванын аабааччыларга байланыш билиһиннэрдилэр, кинигэ ис хоһоонун уонна тутулун сырдаттылар.

Автор кинигэ туох санааттан сизгитэрин суруллубутун, уратытын, күннээри олоххо сыһыанын туһунан сийилии кэпсэтэ. Саҥа тахсыбыт кинигэ уопсайа 345 сирэйдэх, 16 бастан турар, аабааччы киэн аранаттар

ананар. Аабааччылар олус интэриһинэй боппуруостары утуу-субуу ыйыталастылар. Оро уонна дьэ кэргэн дьылаларыгар оттоол сүрүннүүр специалиһа Т.П.Бушкова, педагогическай үлэ бөтөрөөн, бастын общественник М.К.Макарова аарда тылы кэпсэттилэр, кинигэ олус чочуллан суруллубутун, дьон-сэргэ остуолга уура сылдьан, күннэтэ арыллан ааҕар мааны кинигэтэ буоларын бэлиэтээтилэр. Ыраах Москва куораттан автор бэйэтэ кэлэн, сүбэ-ама биэрэн, сэргэхситэн, бэйэтэ олохун холобурутуу кэпсээн барыбыгыгар махтанналар.

Автор иорут муударана,

обүтэлэригэр үтэстэрэ, сирэ-туома көлүөнэттэн көлүөнэҕэ харыстана, бөбөйдүнэ тиз-диллэн истэринэ, оһуор ойуу-лара кэрэтик тиһилибиттэрин курдук олохтут сайдан, кэскиллэнэн, сирдээхтик салһанан бара туруо дьэ санаалаах. Кини саха боростуой дьахтарын күннээри олоһор кэлэр кэскил хайдах оһуулларын туһунан санаатын, билигэ алтыһан кэлбит дьолун сыһыанылтан, олох олоһор кэлбит кэмн устата араас буолбут быһыыларыттан, олох хайдах көрөтүнэн, аһаарыттан сизгитэрилин тахсыбыт түгэһири суруука-бичиккэ тиспит. Оһон бу кинигэ тыла-өһө бэйэ-бэйэтэ табатык талыһан, жанра эссэ да, сөһөргөһи да курдук ис хоһоонноох буолан, ураты истиилинэн суруллубут.

Кырдык, бу кинигэни таһын да ылан көрдөххө, аабааччы этэрин курдук туох эрэ дыкты алытпаах, үөрэтэр, илгэр, киһини умсугутар, кэрэхсэбиллээх кинигэ тахсыбыт. Хас биирдэ киһи олоһон аастыт олоһор бэйэтэ туспа ураты суоллаах-иистээх буолар. Кэлэр көлүөнэ ыччаттарыгар өбүтэлэрин олохторун-дьаһахтарын сийилии биллэрэригэр көмөлөөх бу-

луо дьээн, ийи үлэли-хамныы сылдыарыгар суруйан хаалларара ордук дьээн бэйэтин баҕа санаатын тизгэ.

Кинигэ аата табыллар улахан оруолу ыларын бары билэбит. "Олох - танара бэлэрэ" дьээн аата суруйааччыбыт олохун кытта тоҕо биер ситимнээрин быһаарда. Бэйэтин аата "Зоя" греккэ тылбааһа "олох" дьээн суолталаах. Оһон олохун аһара, күүс-көмө, ойбул буолар тапталлаах кэргэнэ - Федот "танара бэлэрэ" дьээн тылбаастанар. Философскайды көрүүтүн, сахалыы толкуйун холбоон, кинигэ кыһыгэр дьэ кэргэни кытта биер сибээстээх ис хоһоонноох ил бэлэ туруорбутун уонна кинигэ маһнаыгы сирэйигэр "Ис сүрэхтэн ийилибит сахалыы санааларым истиҥ аабааччыларым күннээри олохторугар сырдык санаа далаһата буолуохтун" дьээн анал бөһөт суруу туруоруллубутун аабааччы

дьон биһирээбитин эттэ.

Түмүккэ автор кинигэтин улуустаагы киин библиотека фондатыгар бэлэхтэтэ, аабааччыларыгар бары үтүөнү баҕаран турар, ийи баттаабыт аарда сурутун хаалларда. Ити курдук, саҥа кинигэ күн сирин көрөн, дьон-сэргэ дьүүлдүтэр таһыта. Биһиэн-аарлан баҕалаахтар улуустаагы киин библиоте-кага кэлэн билсин дьээн ытырабын.

Лилия ПОПОВА

УЛУУСКА ОТТООХУН КӨРДӨРҮҮТЭ (АТЫРДЬАХ ЫЙЫН 15 КҮНҮНЭЭБИ ТУРУГУНАН)

	Нэһиллээхтэр	Тыраахтар ахсаана	Звено ахсаана					Отчут ахсаана	Бэлэмнэммит от		
			Барыта	Ол иһинтэн					2013с. былаан (тонна)	Кэбинн- линнэ (тонна)	Былаан туолуута (%)
				Мех. звено	п/мех	Көлө- лһһһ	Иһһһ				
1.	Алаҕар	46	56	9	47			225	1638	900	54,9
2.	Арыылаах	52	29	4	27	1		125	1563	966	61,8
3.	Бахсы	30	24	3	20	1		106	1557	896	57,5
4.	Болтоҕо	143	69		69			218	2006	1677	83,6
5.	Болугур	98	51	6	34	4	7	280	2905	1405	48,4
6.	Кытаанах	84	51	5	46			173	1819	1330	73,1
7.	Мугудай	78	50	3	47			109	2452	1540	62,8
8.	Одьулуун	103	66	5	61			247	3074	1950	63,4
9.	Соловьев	79	47	16	31			181	2709	2000	73,8
10.	Сылаҥ	119	110	3	107			344	4242	2124	50,1
11.	Толөй	47	46	1	45			84	1532	874	57,0
12.	Хадаар	80	46	4	41	1		142	1476	1084	73,4
13.	Хатылы	90	82		81		1	227	1978	1216	61,5
14.	Хайахсыт	81	48	2	46			167	1647	950	57,7
15.	Хонтоҕо	107	83	2	81			231	3633	2444	67,3
16.	Чакыр	67	38	4	31		3	175	2297	1260	54,9
17.	Чурапчы	72	78	2	56		20	127	2232	1455	65,2
	Улуус үрдүнэн:	1376	974	69	870	7	31	3161	38760	24071	62,1

